

66.1
И 60

aproletarja aqəlakua zəgirə rypə iəqou, İmpeidləkə!

**ay. ivanov ayəza şətalin
izitiiz aʃquai, ayəza şətalin
iiyaz atakəi**

raqı — apəntiqutələrta 1938

aproletarja ařəlakua zegiə tψe iəqou, ɿpeidəlkəl!

**ПИСЬМО т. ИВАНОВА
и ответ
товарища СТАЛИНА**

**ay. ivanov ayəza stalin
izitiiz ałquai,
ayəza stalin
iiyəz atakəi**

ayaza stalin uaxı

kursk oblast, manzurov
araion, vksm araykom așlatç
propagandist — ivanov ivan
filipp-ipa iqnaç

akər iapsou ayəza şəlin, dałaraşa suəhoit, abri səzuazçaaua iaçanakəua atak souharçə: atəpankuarın, akomşar obkom aypgiə yba rəla iaxuapşueit hərələyə asocializm çəxuaplıarəla aiaira argara, daşakala iuhozar, aikumłarakua (противоречия) y-xkəknə iəqoup ha uzlaşajaz rjeilagoit, akri aikumłarej aybaři aikumłarei eilarxuoit. asovetř hənt-karraçə asocializmi iapeipşkuou ha uyəmtaçə uzəx-ja — y-eikumłarakə iəqakuou roup — aynəuçqarılı adaxırii.

akçpi aikumłarakua ieqou ha uzlaçajo eilkaaup, uərt auəskua hara hrəlgaxeit (разрешили) — aqəla aynəuçqa asocializm argəlara aiaait.

aybaři aikumłara xkə ieqou, daňakala iuhozar, asocializm. Țeləei akapitalizmij rəbłara ieqou aiku-
młara iaçanakəuazə atak souharc staxənp. uara uyə-
mtaňe iaurbloit, çəxuapłarala aiaaira asocializm
iagəeit zaxižəu, hħəntkarra aħaa ntəçri aikumłara-
kua ieqou rtəp akučanq şakuu, uj iaçanakəueit —
egiərt aħəntkarrakua rəqnət hħela pərxagak amoua

aqaçara, iara uialagiə akapitalizm eitasakugəlap ha
jlarə amamkua aqaçara. Ari aikumtara xkə atəp iə-
kuçaşəup adunei aqəlakua zegiə tibə iəqou auəsuja
reicxəraarala.

aa, ayəza leningiə iahirçon — «çəxuapçırala
aiaaira alşoit adunei zegiənqara aiaaira agara
załekala, adunei aqə iəqou aqəlakua irnəu auəsuja
zegiə reicxəraarala» ha.

obkom vlksm aştaçır propagandistja rseminar
aqə, uara uyəmtakua sxə iaxxuanə salajajeit asocia-
lizm çəxuapçırala aiaaira şaiəua adunei zegiənqara
aiaairala, axa obkom auəsuja — urozenko (obkom
akomşar akçı asekretarı), kazelkov (apropaganda-
zə instruktors iəqoui) sara axjajara iəqasçaz troc-
kişir xjajaroula ipxiəzənə ialajajeit.

iərħaz şiasamz agura dərgarazə uara uyəmtaqə-
nır sərzapxio salagəeit izəkunagoz acıtałakua, axa
urozenko isədiçeit xtomknə iəqou ałquə szəpxioz
xəzyarc, abasalagiə daxjajeit: «ayəza stalin uəs da-
nalajajoz 1926 şəkusazə aknən, hara iaxia hażnəu
1938 şəkusa aup; uəsqan hara çəxuapçıla haiaainə
haqaməzt, uajə haiaainə haqoup, egiərt aħəntkarrak-
kua rqnət hṛela pərxagak aiəur qaloit ha, nasgiə
akapitalizm eitasakugəlap ha ūertas iqahçaracə sta
iapsam», nas uəs naciçaxt: «sta hara iħamoup çəxu-
apçırala aiaaira zgaz asocializm, iara ubri agura
hxanarçoit egiərt aħəntkarrakua rqnət hṛela pərxagak
aiəua, mamzargiə akapitalizm eitasakugəlap ha
Ūertas iqahçaraçə işəqam, ubasala sara trockizm
saxxeraaynə srəpxiəzeit, propagandist səzləz auəsu-

raφə samərxən, akomφarra alazaaraφgiə səs əh
danə iəkudərgəlt.

Suəhəoit, ayəza stalin, eilkəanə isouharacə — ihamou ihamaməu hara çəxuaρtala aiaairə zgaz asocializm izdəruada iqalargiə, iaxia haztagəlou aamta zaqa aφapsaxəzala, ui auəsazə φəc iaclaz amaterialkua sara ispəxiəmłazar.

ui auəsazə, ayəza stalin iyəmtakua pətk iahcrəçit (iajit) (устарели) ha urozenko iihaz ibolişevik ajamkua isəpxiəzoiət, nasgiə, sara troskist səpxiəzaraφə obkəm auəszuja ikunaganə iruəma. ui sara daara sguə sanargəeit, xıəmziəsgiə isəpxiəzoiət.

Suəhəoit, ayəza stalin, səzuəhəz atak səutarc, abri adres ala — manturovpi araison, kurskpi oblast, 1-pi zasemskpi akətsovət ivanov ivan filipp-ipa.

i. ivanov.

18, 1 — 38.

ivanov ivan filipp-ipa uzəzçaaaz atak

uara, һaras iataxəuzei, uiaşoup, ay. ivanov, uara aideiazə iuφagəlakuaz, daφajakala iuhozar, ayəzja urozenkoi կazelkovi iaşam.

abar iziaşamgiə.

һarak ակմկա, թէլակ ափէ, սայէ հշեխյայօ, հար հրէլա ափէ, ասոցիզմ անարա ագար — **eiueiքem y-սես խկէկ** ամօր.

հար հրէլան անարա ասոցիզմ յացած ազ աւս **az-խկէկ**, հար հրէլանդի ակլասքա րէիզէգաֆա (взаимо-отношение) ապրոբլեմա աշանակէւել. սի — **aynəuç-qə** սաքսա (внутренние отношения) իրէխկէւր. հար հրէլանդի աւսսոյա րկլաս յալշարաւ հար հանխայէջլար յարէ իրէմու ակմլարակա րէշէս անարա, անխայէջլար յարէ րէիցըլարա անքարա, աւս րէիցէւրէ? յալ-շարաւ հար հրէլանդի աւսսոյա րկլաս, հար հանխայէջլար յարէ բայցըլան, հար հրէլանդի աբորժուազիա րըհխաար, ադգիէլ, ազաւածքա, աշախտակա, սբաս էգիէրտգիէ սբարտ իրէմխրա, նասգիէ դար րխալա կլաս ախիէզգամ սաւայլար փառ էիփէրկաար, ասոցիլիտդ սայյալար նացզազան (пол-ное социалистическое общество) էիփէրկաար?

սաբասօր իշէզօու, հար հրէլան անարա ասոցիզմ յացած յատախքու սաքսա **rəz-խկէկ** ապրոբլեմակա.

սբարտ ապրոբլեմակա րզա լենինիզմ յահօլիտ յալշօլիտ

ha. lenin iahirçoit «asocialistp uaajlar nagzaza rei-pk̄aaraazə iataxkuou zegiə hamoup hara» ha. uəs anaķuxa, hara ihalšoit, iagıahualəup hara hxala ha-hxař burzuazia hariaairc, asocialistp uaajlar eipah-kaarc. trockii, zinoviev, kamenev, ubas abart reips egiərt ahja (господа) astaxı, işneiuaz afaşizm aře agentjanə, inapxajanə ieqalakuaz irhon, egiərt ař-əlakua rphə, akapiṭalistp ṭəlakua rphə zaa asocialistp revoliucia maiaaiķua, hara hṛəlan asocializm aqaçara alsom ha. art ahja iertaxəłqıaz hara hṛəla staxıqa idərxənħerc akun, aburzuazia rərphiara amya ianər-çarc akun, abas staxıqa iaxidərxənħuaz, egiərt ařelak-ua rphə «asocializm aiaairc» rtaxəzla rphərfalişnə ia-xiazjajoz rphaladəryafon. xιəzħala iara abri akun hara hpartjei abart ahjei ċimarkəuaz. abri astaxı hara hṛəla aphiara iahnarbeit hara hpartia şiaşaz, trockii ikompaniei iarei şiaşaməz, izban akuzar, makjana egiərt ařelakua rphə asocialistp revoliucia şəmaiaaic-giə iara abri aamtala hara hburzuazia rəkuxra hal-šeit, ihalšeit eisjaças hanhayəjlar auəs rəcura, asocialistp uaajlargiə iagiaagəmkua rei-pk̄aara.

abasoup, işəqou, hara hṛəlan asocializm aiaairc iataxəu auəskua **rəz-xkək**.

sara sguə jaanagoit, ay. ivanov, uarei, ay. ay. urozenkoi kazelkovi eimałkəuaz abri aře akuməzt ha.

hara hṛəlan aiaaira asocializm iagarc azə **aybaři** auəs xkə hara hṛələei egiərt ařelakua — akapiṭalist ṭəlakuei reizəqasaaproblema açanakəueit, iacanakəueit hara hṛəlanpi auəsuja rklassi, egiərt ařelakua rphənpi aburzuazie reizgəlafa. ari — hara hṛəla

antəçr, adunei həntkar-bılaraq eizgələfa (отношении) nəsəp. ialşarəu təlak aqə aiaira zgaz asocializm, akapitalist rəlakua zkürşanə iəqou, eibasrəla iakular ha (intervencia) ɿarta amamkua iqalarc, uəs anakuxa, həelan akapitalizm eitasakudərgəlarc rəpazərkəm ha iakuguəoiərc? irəlşarəu hara huəsuja rklassi, hara hanxayəjlari rxala, akapitalist rəlakua rəpənri auəsuja rklass aqnərə oinouialaza acxəraara rmoukua, egiərt aqəlakua rəpənri aburzuazia iriairc, dara rəelanri aburzuazia işəriaaiz eips? dafa-kala iahhozar: ialşauou hara həelan çəxuaplıjarala (окончательно) asocializm aiaira agəeit ha iahpxiazarc, mamzargıə, eibasrəla iakular ha ɿarta amamkua, akapitalizm aitasakurgələrazə zəpazəzkəşa ha ɿarta amamkua iəqoup ha hharc təlazaaltık aqə asocializm aiaara aganə işəqouala, iara iaakurşanə akapitalizm nxanə işəqouala?

Əbasoup işəqou, hara həelan asocializm aiairc iataxəu **aybəri** auəs xkə aproblemakua.

leninizm abri azə iaħoit map ha. leninizm iahnarçoit, «aburzuaziaq eizəqəfa aitasakurgəlara ɿartas iqamlazatq eips aguragara əqazatq asocializm çəxuaplıala aiaira nagza anago, iara adunei ahəntkar-bılaraq masṭabalala ianəqalo aup» ha. (uapxia vkp(b) a-XIV-ri akonferencia arezoliuciəqə). Ari iaanago ui aup, adunei ahəntkarrakua rəpənri aproletariat rəqnərə acxəraara oinoua əqamkua, təlak aqə çəxuaplıala asocializm aiaira agoit ha iupxiəzarc alsom ha aup. Haras iataxəuzei, ari iaanagazom, adnəqatxəraarak hazırlıq, hara hnapkua eikupsa həpazaait ha. ui-mo, adunei ahəntkarrakua rəpənq aproletariat.

rqnərəq acxəraarei, hara həpəla axəxiçaga aronuonuara-zə, har qapşı haflot, qapşı rəroiuonuarazə, eibafələ iħakumlar p auəskua rəqaçarazə, aburzuaziap eizəqasə hara həpəlan reitafakurgələrə azə iψazəimkərt aqacarazə, həpəla amıkua zegiə mobilizacia rzəqaçarazə aonaraħha huəsurei eicahçaroup.

aa abri azə lenin iħo:

«hara hanxoit aħəntkarra aψə macara anays-giə, aħəntkarrakua rsistemaψgiə, asovet respublikagiə akapiṭalist p ħəntkarrakua rəvaraψə akərəamta aqazaara zalşom. işnei-şneiuia açəxuṛan ma ui, ma egħiex aiaaiueit. abri açəxuṛa qalaanza asovet respublikæi aburzuaziap ħəntkarrakuei uayə işəimbacala reidəslara oinuonuakua qamlarc zalşom. ari iaanago ui aup, aħəntkarra axadaraψə igħelou aproletariat, aħəntkarra axadaraψə igħelazarc ataxəzär, iagħigħelazarc zegiə idxanarçaroup iara arrap organizacialagiə» (tom XXIV, adaqia, 122).

anays:

«hara ihakurşanə ieqoup iaaxtəlqiənə hşer-ġemorien zho auaa, aklasskua, aħəntkarra eihabərakua. iahxahmərštəroup kuəlaras ieqou iarban-żgħalakı azə hara mbaṛəla ałtarta šhamou». (tom XXVII, adaqia 117).

iaarxanə iħoup, ioinuonanə iħoup, axa kieħiara-la, iiašanə, qara akala imarrpsżakua, lenin išeiħaloz eipsi iħoup.

dara abart rəla aup abas iħou «leninizm azċaara-kua» ha stalin iiyəz aψgiə:

«çəxuapjlala aiaaira asocializm iagħeit, zaxixen

aințervencia zpazəzkəua rəqnət ʃarta əqamikuə agarantia nagza amazaara aup, uəs anakuxa, ia-
ra ubas areşavraciazgiə, izban akuzar, areşavr-
acia aqaçarazə izaqarazaalakıala oiuouala zpaz-
əzkəua rphanzərkəua ntəçənət acxəraara oiuoua,
adunei akapiṭal aqnət acxəraara oiuoua antou-
lakı macara aup. abri aqnət adunei auəsuja rəq-
nət hara hrevoliucia acxəraara anartalakı, inei-
hangiə, ubart auəsuja, zegiənqara akumzargiə,
aṭəlakua akər rqnə aiaaira rgar, abri akuxoit
rapxia aiaaira zgaz aṭəlazə iataxəu garantia na-
gzanə ieqalo, çəxuaplıala asocializm aiaaira aga-
rc iataxəu» («leninizm azçaarakua», 1937 ş., ada-
qıa, 134).

açabərgazə, egiyyarxuraxon, iagibzaməquraxon
akapiṭalizm aahakurşanə iaxiədou afakt azə alaxy-
ara, hara həpəla antəçpi haοiaja, iahħap, afaşistkua
aamtak rbar eibafrəla sssr iakularəm ħa aguaanaga-
ra. abas zguə iaanagarc alşo alaňja, aψxiuaja raku-
zoup, mamzargiə ajlar rgurphanzəraara zərzərc iaf-
tou aοiaja roup. ubri ačkəsgiə iqqarxuxon eibafrəla
aințervenciaφə aințerventja izaqarazaalakgiə irəku-
φio inalagar, dara iaarəmpəçarxalo araisonkuə rphə
asovet ħəntkarra eipkaafa əkuxnə, aburzuaziaφ ħə-
ntkarra eipkaafa qarçarəm ħa ahara. nas denikini,
kolqakəi irəmpəçarxaloz araisonkuə rphə aburzuazi-
aφ ħəntkarra eipkaafa fakudmərgəlažoziz? denikin,
mamzargiə kolqak rəçkəs izləeionuəzei afaşistja?
akapiṭalizm aahakurşanə ieqanaçə, eibafrəla aințer-
venciazə ałarta şəqou, areşavraciazə zpazəzkəua
ħa ałarta şəqou man ajəzkərc zəlşo golovočiapkuo-

up, mamzargiə ajlar demobilizacia rzəzurc iaftou, iz-
qənə aյgianəqugara ψxuarəla izləxərc iaftou aonaja
roup. axa uayə izəpxıazarəu ɬəlak aýə asocializm
aiaaira çəxuapçıala iagəeit һa, ubri ařəla iaakurşanə
akapitalizm həntkarrakua əqazar, aintervenciei are-
stavraciei rzə ſarta amazamzart eips, garantia am-
amzar? һaras iataxəuzeł, map.

abasoup işəqou, ɬəlak aýə aiaaira asocializm ia-
garc azə auəskua.

abasala abri auəs eiueiřəm y-problemak əmoup:
a) hara hərləla **aynəuçqa** eizəqafaaproblema, daňa-
kala iuhozar, hərləla ayneuçqaři aburzuazia riaairei,
asocializm nagzanə aqaçareiaproblema; b) hərləla
antəçp eizəqafa, daňakala iuhozar, eibafrela ainterv-
enciei arestavraciei rzə ſartak amamkua hara hərləla
aqaçaraaproblema. hara apxiatřiaproblema atəp iə-
kuahçeit, hara hburzuazia əkuxzanə, asocializm ia-
giaagəmkua iaxiəqahçazala. ari hara hərə iaxižəup-
aiaaira asocializm iagəeit һa, mamzargiə iaha eilər-
ganə iahhozar, ɬəlak aýə asocializm rgəlara aiaaira
agəeit һa. abri, aiaaira iagaz çəxuapčala inagzanə iag-
az aiaairoup һa hara iahharc alşon, hara hərləla dgiel
bļaxak (остров) aýə ieqazar, iara iaakurşanə egiərt
ahəntkarrakua, akapitalistř həntkarrakua rəjazanə
iəqamzar. axa hara adgielbļaxaře haxinəmxo aqnəř,
zeiharayək asocializm ɬəla zjəmoiəu, aintervenciei
arestavraciei rzə ałarta hazto «ahəntkarrakua rsiste-
maře» haxiənxo aqnəř, hara iaaxtñə, imzazakua,
kiliarəla iahhoit hara hərlən aiaaira asocializm iagaz
aiaaira-nagzoup һa ieqam һa. axa abri ialçua ubri
aup, aybařiaproblema makjana atəp iəkuçam, ui
makjana atəp iəkuçatřnə ihamoup. ui inehangiə: ay-

bağı aproblem, akçı aproblem atəpkuçasas iahtaz eipşala atəpakuçara alşom, daşakala iuhozar, ui, hara hədəla amükua rəmacara rəla atəp iahzəkuçom. aybağı aproblem atəp iəkuahçarc analşo, adunei aproblemətariat daaraza rəməy eibətarei, übri aćkəsgıe inehanə hara hsovet jlar zegiə rəməy eibətarei reilaçara macarala aup. iazərhaçəup, irotuouuaçəup sssr auəsuja rklassi, aburzuaziaç pəlakua rəqnəri auəsuja rklassi r-internacionalç-proletiarç eidgələrə. eibəfrəla hara hədəla iakular, aburzuaziaç pəlakua rəpnəri auəsuja rklass hara hədəlanri auəsuja rklass apoličkatç cxəraara artarç iqaçaçəup, iara ubasıgiə, hara hədəlanri auəsuja rklass zegi rəla aburzuaziaç pəlakua rəpnəri auəsuja rklass iacxraalarç iqaçaçəup; işsalşauala irzərhaçəup, irotuouuaçəup—hara har qapf, hflot qapf, haviacia qapf, osoaviaxim. hara hədəla antəçri haorişa rfokuskuia iarbanzaalak, «iakułata» ieqalo akə iarbanzaalakı hguə həfənzəməkua iaahakumlaracə, eibəfrəla ihakularc əlarta iəqou azə hara hajlar zegiə eskiənagiə amobilizacia iazxəianə ihamazaroup...

uara iuyua əlqualə uayə iboit, ay. urozenko, abri auəs lenin dşaxuapşuaz akumküa, daşakala dşaxuapşua. ui ihozaap «hara hədə uajə çəxuaptala asocializm aiaaira agəeit, akapitalizm aqnərç aintervenciei arəstavraciei rzə əlarta həməmkua agarantia hamoup» ha. ay. urozenko abra fatañkəla dəşıasam azə guyarasgiə ikərzəm. abas ay. urozenko iiho qazço ha uayə iaxəihaaranə iəqou, iara iaahakurşənə iəqou axıəizeilmərgə aup, leninizm auəsfakugələfakua (положения) ireijsa-ireionu azəmdərra aup, mamzargiə, xək

amazamkua aqinovnik-üyükun iəpxuara aup. içabərgətqınlə «akapitalizm aqnər taintervenciei arestavraciei rza farta hamamkua, agarantia hamazar», nas iazaauazei ar qapş oiuotua, afot qapş oiuotua, aviacia qapş oiuotua, osoaviaxini oiuotua, aproletjarja r-internacionalp eidgəlara azərharei aroiuotuarei? iaha eionzamxoi nas ar qapş rərotuotuarez milliard-la apara inahxəua daňakə azə hxə iaharxuar, dara ar qapş iaxiənəzazalşo ihamtaçər, mamzargiə zənza iouhałzər? ay. urozenko ieips iəqou auaa, subektivla dara hara hpartiəzə guəkala iəqazargiə, obektivla hara huəsazə daara iłartoup, izban akuzar, uərt təpxuarala, irtaxxa-irtaxəmxə (zegiə dararoup!) hara hajlar rgurşanəzara dərpsəvneit (усыпляют), auəsujei anxajei demobilizacia rzərueit, iara ubrialagiə haçıla qara eimqiərak anaarbalak, hqıə hçapzamkua ihakularc irəcxraueit.

egiəi, ay. ivanov, uara «apropaganda uəsura uaxiamərxəz, akomşar eidgəla ualərcarazgiə auəs axiəkudərgələz» arə akuzar, uara uzəfləra egiəmam. obkom vlksm aqnəri auaa, çexov iunter-oficer prişibeev eipşxazarc rtaxəzar, guyarasgiə ikərzəm, abri auəs aypə işaçaxauala. hara həelan prişibeeva bzia irbom.

uajə uara uazxuəcər uəlsoit, pəlak aypə aiaaira asocializm agarazə «leninizm azçaarakua» һa xəs izmou aňquə aypə ianəu ajəu imajəu. sara sxatagi daara istaxən ui ajərc, abas iahguampxakuaşa auəskua, iahħap, akapitalizm aahakurşanə aqazaara, ei-

baſrəla ihakular һа aʃarta aqazaara, akapitalizm are-
ſtavracia aʃarta aqazaara, ubas abart reips egiərtgiə
adunei aψə iəqamzare. axa abart reips iahguampxa-
kuaşa auəskua makıana adunei aψə iəqakuoup.

i. stalin.

fevralı mza 12, 1938 §.

(«pravda»).

atəlrazə takzəpxəkuu m. a h a s b a.
atəxredaktor n. tarkil
takzəpxəkuu akorrektor z. tarkil.

ırkıəpxit agazetkua „sovetškaia abxazie“, „apsnə qaplı“
ırkıəpxiərtəri. azakaz № 3871. atıraz 1100. apılt № 73.

W P

15 kap.